

DOI 10.31558/1815-3070.2019.37.11
УДК 81'373,543.6:161

ПРАГМАТИКА ПОВТОРЮВАНИХ ВНУТРІШНЬОФОРМНИХ НОМІНАЦІЙ У ТЕКСТАХ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МАЛОЇ ПРОЗИ

У статті висвітлено наявні в сучасній лінгвістиці основні підходи до тлумачення поняття «внутрішня форма слова», акцентовано на характері додаткових смислових відтінків, яких набувають у тексті редульковані слова з яскраво вираженою внутрішньою формою, розкрито роль внутрішньоформних повторюваних лексем у формуванні семантико-прагматичної прогресії художнього тексту.

Ключові слова: лексичний повтор, номінація, внутрішня форма слова, прагматика, комунікативна тактика.

Сучасний етап лінгвістичних досліджень характеризується різновекторністю підходів до розуміння феномена художнього тексту, з одного боку, та інтерсуб'єктної комунікативної взаємодії, зокрема внутрішньотекстової, – з іншого. У цьому ключі при дослідженні художнього тексту важливим є висвітлення ролі внутрішньої форми слова як ретранслятора експліцитних та імпліцитних пластів змісту художнього тексту, важливого засобу смислотворення (прегнантності) у блоках міжперсонажної комунікації. Цим зумовлюється **актуальність** обраної теми.

Мета дослідження – розкрити прагматичне навантаження повторюваних внутрішньоформних номінацій у текстах сучасної української малої прози.

Мета реалізується шляхом виконання таких **завдань**:

- висвітлити основні підходи учених до трактування поняття «внутрішня форма слова»;
- розкрити роль внутрішньоформних повторюваних лексем у реалізації комунікативних стратегій і тактик персонажів, їхніх інтенцій;
- виявити характер додаткових смислових напластувань, детермінованих внутрішньою формою редулькованих лексичних одиниць, й особливості їх прагматичного навантаження у текстах сучасної малої прози.

Матеріалом дослідження послужили тексти сучасної української малої прози (твори Ю. Винничука, Н. Гуменюк, І. Керницького, М. Малюка, В. Мастерової). Вибір цих текстів обґрунтовуємо тим, що саме в них редульковані лексеми з яскраво вираженою внутрішньою формою великою мірою сприяють актуалізації нових прагматичних смислів, розкриттю імпліцитних пластів змісту художнього тексту. Здавалось би, визначальними рисами малої прози є лаконічність та сконденсованість змісту, тому повторювані лексеми не повинні бути вагомим смилотвірним засобом. Однак матеріал проведеного дослідження засвідчує, що саме повтор, який є засобом конденсації певних значень, їх деталізації, є значущим у реалізації тексто- та образотвірного потенціалу, а внутрішня форма таких лексем великою мірою сприяє формуванню глибинного змісту тексту.

Оскільки наше дослідження спроектовано на розкриття характеру міжперсонажної комунікативної взаємодії в художньому тексті як дискурсі, у ньому вагомим, на наш погляд, є виявлення ролі асоціативно-образних ознак, закладених у внутрішній формі повторюваних лексем, та розгляд їх у комунікативно-прагматичному ключі.

У зв'язку з цим важливим є висвітлення основних підходів до інтерпретації вченими терміна «внутрішня форма слова».

У сучасній лінгвістиці внутрішню форму кваліфікують як:

- етимологічне значення, заповнене у слові; змістотвірну структуру слова (О. Потебня);
- концептуальну ознаку, закріплену у слові (М. Голянич) і ґрунтовану на асоціативно-образному потенціалі лексеми (Р. Стефурак);
- семантичний компонент структури слова (В. Варина);
- образ чи ідею, покладені в основу номінації (О. Стародедова);
- мотиваційну ознаку, виокремлену зі словотвірної (Є. Гінзбург, В. Кодухов) та семантичної структури твірної слова (В. Бойчук);
- чинник, що детермінує мотивацію нової назви, зумовлюючи при цьому вибір ономазіологічної ознаки (Г. Куцак).

Розглянемо детальніше погляди деяких учених на цю категорію. Фундаментальними для розуміння феномена внутрішньої форми (ВФ) слова є праці О. Потебні. На думку науковця, ВФ є тим «відношенням змісту думки до свідомості, яке показує, як людині уявляється її власна думка» (Potebnia, 74); вона є домінуючим елементом, який «оживлює» зміст, який є «духом» тексту (Starodiedova). На сучасному етапі лінгвістичних досліджень деякі мовознавці вслід за М. Голянич трактують внутрішню форму як концептуальну ознаку, закріплену у слові (Holianuch, Stefurak), підкреслюючи, що ВФ, яка програмує у слові певну сукупність уявлень про нього, виділяє саме ті сторони денотата, які в момент творення слова для людини були психологічно вмотивованими, не суперечливими світосприймальним настановам, не виходили за межі тих універсальних праобразів і праформ, що підсвідомо детермінують поведінку і мислення кожної людини і по-своєму виявляються у кожній мові (Holianuch 1997, 23).

Треба зауважити, що ВФ слова можна розглядати як згорнуте судження про певну сутнісну ознаку об'єкта. Це судження може бути головним чи другорядним стосовно окресленого змісту поняття, тобто входить до

дефініції – сприяти вираженню поняттєвого ядра, окресленню межі, що відрізняє його від інших понять, – чи виражати знання, що дають уявлення про диференційні (часто не сутнісні) ознаки (Holianych 1997, 34).

За Р. Стефурак, ВФ слова мінімально чи повністю експлікує в номінації образ, покладений в основу лексичної одиниці за допомогою уявлень, асоціацій реципієнта. Вона є тим «моментом» смислу, який поєднує мисленеві та вербальні координати значення лексеми і ґрунтується на її асоціативно-образному потенціалі (Stefurak, «Vnutrishnia forma slova-obrazu SVIT...», 112).

Таким чином, ВФ слова як концептуальна ознака створює те рiчище, по якому проходить процес номінації. Однак, якщо при первинному найменуванні номінатор здебільшого обирає ту ознаку, яка є відмітною в характеристиці денотата і у формуванні концепту, то при вторинній номінації ознаки, покладені в основу найменування, деталізують об'єкт (фрагмент) дійсності, виражаючи деталі його буття, які не потребують окремого сигніфіката, а суміщаються у значенні первинного слова на спільній концептуальній основі (Holianych 1997, 41).

Внутрішня форма – це той компонент семантичної структури слова, що не завжди є нейтральним стосовно цієї структури, а «в деяких випадках висувається на перший план та зумовлює семантику слова» (Varina, 243).

Оскільки більшість учених наголошують на мотиваційності ВФ слова, у цій статті ми будемо послуговуватися таким визначенням: ВФ слова – це мотиваційна ознака, закріплена у слові, яка сприяє розкриттю асоціативно-образного потенціалу художнього тексту, є носієм образності і виразником інтенцій та комунікативних стратегій і тактик у міжперсонажній комунікації.

Апелюючи до співвідношення понять «художній текст» і «внутрішня форма слова», зауважимо, що кожне опорне слово чи словосполучення із внутрішньоформним значенням – це смислова віха, на основі якої відбувається актуалізація того фрагмента знань, який необхідний для розуміння контексту (Holianych, «Vnutrishnia forma – stratyfikatsiino-koherentna oznaka...», 43).

У разі відсутності чіткої диференціації ВФ лексеми активізуються асоціативні різновекторні ряди, що виступають важливим внутрішньотекстовим зв'язком (Holianych, «Vnutrishnia forma – stratyfikatsiino-koherentna oznaka...», 44). Таким чином, у художньому тексті ВФ лексеми є тією «онтологічною перспективою» та «енергією» прегнантності (смиислового розгортання) концепту, яка ускладнює цей текст вторинною семантизацією, потенційною інформативністю, розгалуженою асоціативністю тощо. Саме тому до типології «картин світу» додається «художня модель світу» як яскрава семантична площина художньої дійсності. Взаємозв'язок картин світу (референтної, концептуальної та вербальної) доцільно вивчати на прикладі номінацій, що в художньому тексті частовживані, у багатьох випадках – ключові (Stefurak, «Vnutrishnia forma slova – tsentr peretynu referentnoi...», 144), а в аспекті нашого дослідження – повторювані.

У нашій роботі важливим є розкриття ролі та функцій внутрішньоформних номінацій, що повторюються у блоках стратегічно-тактичної взаємодії персонажів малої прози чи в мовленні оповідача. ВФ повторюваних лексичних одиниць може бути виражена експліцитно (мотиваційна ознака, закріплена у слові, встановлюється легко), імпліцитно (для розуміння змістовірної структури слова необхідне встановлення зв'язку з етимологом), а також лексеми можуть набувати внутрішньоформного статусу безпосередньо у художньому тексті.

Розкриємо особливості кожного типу повторюваних внутрішньоформних номінацій, наявних у текстах малої прози, крізь призму експлікації ними прагмакомунікативних значень в інтерактивній взаємодії персонажів, оскільки тут повтор є альтернативним компонентом забезпечення динаміки діалогу як упорядкованої зміни мовленнєвих актів (Zagnitko): *Бо вона (баба Жариха) каже, що не любить сиродою, а любить молоко встояним. ... / Мені так хотілося сподобатися таткові, і я тоді сказала: «Пхе, який вонючий сиродій. А я от і не люблю сиродою». ... / От коли б хто передав йому, що я дуже люблю сиродій, але тут немає корів і я вже забула, яке молоко в нашій Лиски... (с. 6, 7 «Сиродій», В. Мастерова) («Opudalo...»).*

У комунікативній площині тексту розгортається конфлікт, у центрі якого маленька дівчинка, яка, сама того не розуміючи, зростає в сім'ї в постійних приниженнях, оскільки рідною є лише для власної матері. Героїня робить усе, щоб сподобатися татові, і навіть його дивна поведінка (*тато на руки мене ніколи не бере. Тільки присяде і дивиться. / Татко розсердився і кинув на мене тарілку зі щавлевим борщем*) та кпини діда й бабці (*вдома і при таткові баба часто називає мене пришепелкуватою / А баба ляла мене і казала, щоб я не діждала завтрашнього дня*) вважає цілком прийнятними. Унаслідок чергової сутички матері зі свекром розв'язка цілком очевидна: дитина опиняється в інтернаті і понад усе прагне повернутися додому (*Тут багато дітей і жодної мами. Моя мама теж не приїжджає, то її дід, мабуть, не пускає. А я так хочу, щоб тато мене побачив*).

Обрана для аналізу повторювана лексема «сиродій» («щойно здоєне, сире молоко») має експліцитно виражену внутрішню форму, ключові семантики якої «сирій» і «доїти» сприяють розумінню змісту тексту та підсилюють основний конфлікт, закладений у ньому. Повторюючись, лексема «сиродій» окреслює навколо себе певні сюжетні «вузли». Розглянемо їх відповідно до вживання дистантного повтору персонажами детальніше:

1 – баба Жариха при застіллі говорить, що не любить сиродою (*...вона каже, що не любить сиродою, а любить молоко встояним*);

2 – щоб справити добре враження на батька, дівчинка каже, що теж не любить сиродою (*А я от і не люблю сиродою*);

3 – дитина в інтернаті сумує за рідним домом (*От коли б хто передав йому, що я дуже люблю сиродій...*).

Прагматично дистантний повтор лексеми «сиродій» маркує внутрішні переживання героїні: вона понад усе хоче викликати батькову прихильність (*мені так хотілось сподобатися таткові*) і тому вирішує скористатись авторитетом знаної і шанованої у селі баби Жарихи (1 сюжетний вузол: *Баба подякувала й не сіла до столу. Бо вона каже, що не любить сиродою, а любить молоко встояним*); згодом, уже перебуваючи в сиротинці,

дівчинка повсякчас думає про батька й картає себе за те, що виною всьому є її слова про свіже молоко (3 сюжетний елемент): *От коли б хто передав йому (татові), що я дуже люблю сиродій, але тут немає корів і я вже забула, яке молоко в нашій Лиски...*

Прагматично навантажена внутрішньоформна лексема «сиродій» у поданому сегменті художнього тексту є значущим елементом зображення стану персонажа, експлікатором його інтенцій. ВФ цього слова також виступає засобом когезії (оскільки повтор дистантний, він, «відправляючи» читача до першого вживання лексеми, поєднує текстові компоненти між собою в одне змістове ціле), а її асоціативно-образний потенціал сприяє розвитку змісту тексту в цілому.

Звернемо увагу на ще один фрагмент, наявний у цьому художньому тексті, зокрема на асоціативно-сміслову поле, сформоване навколо лексеми «байстрюк», внутрішня форма якої встановлюється на основі етимону: *Було розп'як її дід, каже: «За який гріх мені на старості ще й байстрюка годувати?» А мама як заплаче – і з хати. А в нас і нема того байстрюка, бо тільки я та мої старші сестри* (с. 5, 6 «Сиродій», В. Мастерова) («Opudalo»).

Дівчинка, як уже було сказано вище, була нерідною для батька, а дід з бабою не упустили жодної нагоди, щоб дорікнути матері за її гріх. Лексема «байстрюк», редульована в автоматизованій героїні, є маркером відсутності пресупозиційних знань адресата – дівчинка, не розуміючи дідових слів, не усвідомлює справжнього ставлення рідних до себе, а все, що відбувається, сприймає за норму. Повторювану лексеми «байстрюк» визначаємо як емоційно-образну з латентною внутрішньою формою, ключова сема якої «та, що незаконно народжена». Згідно з етимологічним словником, походження цієї повторюваної лексеми визначається як «нешлюбна дитина» – від франц. *bastard* («*Etymologichnyi slovnyk ukrainskoi movy*», 118). У наведеному тексті така номінація сприяє виразненню характерологічних рис персонажа, є маркером ставлення довоколишніх до дівчинки. Таким чином, лексичний повтор з імпліцитною внутрішньою формою сприяє інтенсифікації сюжетних ліній (через дідові та бабині глузування і кпини дівчинка опиняється в інтернаті), тим самим розширюючи змістові межі тексту.

Розглянемо інший приклад, у якому ВФ повторюваних лексем детермінує нарощування конфлікту: *– Чому ти бісишся? / – Бо ти зрадник. / – Я – зрадник? / – Ти за мою спину навчився писати такі гарні вірші? / І Мисько заплакав* (с. 40, «Граната на двоє», Ю. Винничук) («Kvity...»). ВФ повторюваної лексеми «зрадник» («той, що зрадив») є виразником аксіологічної комунікативної тактики з негативними конотаціями і маркує ставлення адресанта до співрозмовника: обоє друзів, Юрко і Мисько, закохалися в ту саму дівчинку. Гуляючи пустирем, хлопчики змагаються одне з одним у власних вміннях. Коли Мисько дізнається, що Юрко пише вірші, ображається на друга (*– Ти за мою спину навчився писати такі гарні вірші? / І Мисько заплакав*). Як бачимо з поданого художнього діалогу, використана при продукції мовленнєвого повідомлення лексема «зрадник» з яскраво вираженою внутрішньою формою експлікує оцінку комунікативну тактику. Повторюючись у репліці адресата (Юрка), ця лексема є експонентом квестивної комунікативної тактики: хлопчик не розуміє, чому Мисько називає його зрадником. Повторювана внутрішньоформна номінація у цій діалогічній єдності сприяє експлікації ситуативно зумовленої стратегічно-тактичної програми мовців.

Розглянемо приклади, де повтор лексем з яскраво вираженою ВФ репрезентований семантично тотожними або близькими за значенням лексемами: *– Пані Уляно, ваша книжка про Казахстан зробила на мене таке глибоке враження, що несподівано для мене самої я стала авторкою оповідання для дітей із життя наших засланих у Казахстані... / – Для мене, – розповідала потім письменниця, – це був, як тут кажуть, сюрпрайс, несподіванка, що представниця молодого покоління, на яке так усі нарікають, не тільки прочитала мою книжку, але й під впливом цієї лектури сама ступила на літературну стежку і пише по-українськи!* (с. 613, «Міляні баньки», І. Керницький) (І. Kernytskyi).

Для кращого розуміння комунікативної ситуації розглянемо ширший контекст: вражена автобіографічним книгою про казахстанські табори, студентка робить спробу написати власне оповідання. Зустрівшись із кумиром наяву, дівчина просить письменницю прочитати та оцінити її оповідання для дітей. Уляна високо оцінює старання студентки й обіцяє їй якнайшвидший друк.

Зауважимо: номінації «сюрпрайс» – «несподіванка», використані у поданому сегменті комунікативної взаємодії, можна кваліфікувати як лексичний повтор із семантичною змінною, оскільки ці лексеми є майже тотожними за значенням. ВФ лексеми «несподіванка» («те, чого не сподівалися, не очікували»), повтореної при інтерпретації транскрибованого англійзма «сюрпрайс», є інструментом для втілення комунікативного задуму адресата. Уляна прагне справити відповідне враження на реципієнта (імпліцитна мета) та не бажає образити студентку власними міркуваннями стосовно написаного нею оповідання (експліцитно реалізований намір).

Проаналізуємо схожий приклад: *– А в нас сьогодні другий план. – Петро мені. – Ганна перманент робитиме. / – Що, що? / – Завивку, он що* (с. 321, «Галіфе...»), М. Малюк) («Opudalo...»). У поданому сегменті художнього мовлення повтор також репрезентований двома семантично близькими лексемами, перша з яких є запозиченням з французької мови, інша, та, що повторює семантику попереднього слова, – українським відповідником «завивка». У цій діалогічній єдності як інтерпретатор незрозумілої для адресата запозиченої лексеми «перманент» використано внутрішньоформну номінацію «завивка» («те, що завивають, накручують»).

Повтор лексем «перманент» – «завивка» з тотожним змістовим наповненням та експлікованою внутрішньою формою другої лексеми вживається у мовленні персонажа з метою інтерпретації невідомого для адресата поняття. Таким чином, є засобом для заповнення лакун у свідомості комуніканта. Окрім того, зазначена внутрішньоформна номінація сприяє втіленню імпліцитного ілюкутивного задуму адресанта – похизуватися перед співрозмовником власним статусом.

Проілюструємо сказане прикладом семантичної редуплікації в авторському мовленні: *От горе-велосипедистка... Чи як там по-тутешньому – горе-роверистка?* (с. 30, «Перс і ласунка», Н. Гуменюк) (N. Gumeniuk). Повторюване значення, задоване у внутрішньоформній номінації «*горе-велосипедистка*» (ключова сема – «невправність») і синонімічній діалектній «*роверистка*», сприяє увиразненню характерологічних рис персонажа: з одного боку, автоповтор (повтор у монологічному мовленні або мовленні «про себе») маркує внутрішній стан головної героїні, її відчай, з іншого, – є виразником її «вмінь» (востаннє Іванка каталася на велосипеді ще в дитинстві, той досвід теж був невдалим).

Як бачимо, для правильного декодування внутрішньої форми слова важливим є знання семантики лексичних одиниць. Однак у деяких лексемах внутрішня форма слова не завжди є прочитуваною, у тексті ж (завдяки сполучуваності мовних одиниць, їх дистрибутивним характеристикам) така лексема здатна набувати внутрішньоформного статусу. Тобто у художньому тексті відбувається «перехоплення» смислів: мовна одиниця з яскраво вираженою ВФ зумовлює мотивацію нової назви, є поштовхом для вибору читачем ономасіологічної ознаки (Kutsak, 122).

Матеріал проведеного дослідження дає змогу зробити такі висновки: повторювані внутрішньоформні номінації, вжиті у мовленні персонажів художніх текстів малої прози, є експлікаторами адресантно-адресатних комунікативних інтенцій, стратегій і тактик, додатковими експонентами персонажних характеристик, засобами внутрішньої зв'язності, а внутрішня форма таких лексичних одиниць сприяє розширенню змістових меж тексту, появі нових асоціативно-образних відтінків, актуалізації нових прагматичних смислів.

References

1. Boychuk V. Vnutrishnya forma slova i slovotvirna motyvatsiya (The inner form of the word and word-formation motivation) *Visnyk Prykarpats'koho universytetu. Filolohiya. (Bulletin of the Precarpathian University. Philology)* Vyp. 2. Ivano-Frankivsk, 1997. S. 135–140. Print.
2. Boychuk V. Movna kartyna svitu i vnutrishnya forma slova (Language picture of the world and the inner form of the word) [Elektronnyy resurs] *Ukrainoznavchi studiyi (Ukrainian studies studios). 2005–2006. № 6–7. S. 341–349. http://library.tne.edu.ua/images/stories/praci_vukkladachiv. Web 14 Jan 2019.*
3. Varina V. Leksicheskaya semantika i vnutrennyaya forma yazykovykh edinits Printsipy i metody semanticheskikh issledovaniy. (Lexical semantics and the internal form of the language items. Principle and methods of semantic research) М., 1976. 243 s. Print.
4. Hinzburh E. Slovoobrazovanye i syntaksys (Word formation and syntax) М.: Librokom, 2010. 264 s. Print.
5. Holyanych M. Vnutrishnya forma slova i khudozhniy tekst. Monohrafiya. (Inner form of words and artistic text. Monograph) Ivano-Frankivsk: vydavnytstvo «Plai», 1997. 180 s. Print.
6. Holyanych M. Vnutrishnya forma – stratifikatsiyno-kohorentna oznaka khudozhn'oho tekstu (Internal form – stratification-coherent sign of artistic text) *Materialy Mizhnarodnoyi naukovoyi konferentsiyi «Semantika movy i tekstu» (Materials of the International scientific conference "Semantics of language and text")* Ivano-Frankivsk: Play, 1996. S. 43–45. Print.
7. Etymologichnyy slovnyk ukrains'koi movy (The etymological dictionary of the Ukrainian language). Т. 1. К.: Naukova dumka, 1982. 630 s. Print.
8. Zahnitko A. Dialoh (Dialogue) [Elektronnyy resurs] *Linhvistyka tekstu (Text Linguistics)* Donets'k: DONNU, 2006. s. 121–125. [Grinch_home.at.ua/Id/1/149_Zagnitko_Lingv.pdf](http://grinch_home.at.ua/Id/1/149_Zagnitko_Lingv.pdf) Web 19 Jan 2019.
9. Kodukhov V. Vvedeniye v yazykoznanie (Introduction to linguistics) М.: Prosveshcheniye, 1979. 351 s. Print.
10. Kutsak H. Rol' vnutrishn'oyi formy slova v onomasiologichnykh strukturakh pokhidnykh odynts' u movi ta movlenni (The role of the internal form of the word in the onomasiological structures of the derivative units in language and speech). *Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu im. V. Karazina. Seriya «Filolohiya». (The Bulletin of Kharkiv National University named after V. Karazin. Series "Philology")*. Vyp. 74. 2016. S. 121–124. Print.
11. Potebnya A. Mysl i yazyk (Thought and language) К.: SYNTO, 1993. 192 s. Print.
12. Starodyedova O. Vnutrishnya forma yak motyvuyucha oznaka konotatyvnoho znachennya frazeologichnykh odynts' (The internal form as a motivating sign of the connotative meaning of phraseological units) *Naukovyy chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova Seriya 9. Suchasni tendentsiyi rozvytku mov. (Scientific journal NPP Dragomanov Series 9. Modern trends in the development of languages.)* Vypusk 3. 2009. S. 257–260. Print.
13. Stefurak R. Vnutrishnya forma slova-obrazu SVIT u khudozhn'omu teksti V. Stefanyka (The inner form of the word-image of the WORLD in the artistic text of V. Stefanyk) *Visnyk Prykarpats'koho Universytetu. Filolohiya (literaturoznavstvo). (The Bulletin of the Precarpathian University. Philology (literary studies))* Ivano-Frankivsk. 2008. Vyp. 17–18. S. 112–115. Print.
14. Stefurak R. Vnutrishnya forma slova – sentsr peretynu referentnoyi, kontseptual'noyi ta verbal'noyi (poetychnoyi) "kartyn svitu" (The inner form of the word is the center of the intersection of the reference, conceptual and verbal (poetic) "world paintings") *Kul'tura narodov Prychernomor'ya: Nauchnyiy zhurnal. (Culture of the peoples of the Black Sea region: Scientific Journal) Symferopol': TNU, 2002. № 32. S. 143–147. Print.*

List of Sources

1. Humenyuk N. Kokhanyu volotsyuha: zbirka opovidan' (Beloved vagrand: collection of short stories). Kharkiv: Knyzhkovyy Klub «Klub Simeynoho Dozvillya», 2014. 224 s. Print.
2. Kvity v temniy kimnati: Suchasna ukrains'ka novela: Nayyaskravishi zrazky ukrains'koyi novelistyky za ostanni 15 rokiv (Flowers in the dark room: modern Ukrainian novels. The best examples of Ukrainian novels for the last 15 years) K.: Heneza, 1997. 432 s. Print.
3. Kernyts'kyi I. Korol' stril'tsiv (King of the shooters). Lviv: Apriori, 2012. 632 s. Print.
4. Opudalo: Ukrains'ka prozova satyra, humor, ironiya 80–90-kh rokiv XX stolittya (Scarecrow: Ukrainian prose satire, humor, irony 80–90 years of the 20th century). K.: Heneza, 1997. 384 s. Print.

THE PRAGMATICS OF REPETITIVE IN-FORM NOMINATIONS IN THE TEXTS OF CONTEMPORARY UKRAINIAN FLASH FICTION

Finiv Viktoriia

Department of Ukrainian language of the Faculty of Philology of the State Pedagogical University «Vasyl Stefanyk Precarpathian National University»

C. Ivano-Frankivsk, Ukraine

Abstract

Background: In the key to the study of literary texts, it is important to highlight the role of the inner form of the word as the transponder of the explicit and implicit layers of the content of the literary text, the means of conceptualization (pregnancy) in the blocks of interpersonal communication. This is determined by the relevance of the chosen topic.

Purpose of the study is to reveal the pragmatic load of repeated intraformal nominations in the texts of contemporary Ukrainian flash fiction.

Results: Our research is designed to outline the parameters of interpersonal communicative interaction in the literary texts, in this aspect we consider the disclosure of the nature of associative-shaped features embedded in the internal form of repetitive lexemes and their role in the communicative-pragmatic key.

Since most scholars emphasize the motivation of the IF word, in this article we will use the following definition: IF words – this is a motivational sign fixed in the word that is the bearer of imagery and contributes to the disclosure of the associative-figurative potential of the artistic text, the expression of intentions and communicative strategies and tactics in interpersonal communication.

In our work, it is important to disclosure the role and functions of in-form nominations, repeated in the blocks of strategic tactical interaction of characters of flash fiction or in the author's speech.

The material of the research makes it possible to draw the following discussion: repeated intraformal nominations used in the speech of characters of artistic texts of small prose are explicants of target-oriented communicative intentions, strategies and tactics, additional exponents of character characteristics, means of internal connectivity, and the internal form of such lexical units contributes to the expansion of the content boundaries of the text, the emergence of new associative-shaped shades, the actualization of new pragmatic meanings.

Key words: lexical repetition, inner form of the word, pragmatics, communicative tactics, communicative failure.

Vitae

Viktoriia Finiv is postgraduate student of Department of Ukrainian language of the Faculty of Philology of the State Pedagogical University «Vasyl Stefanyk Precarpathian National University». Her areas of research interests include communicative linguistics, analysis of artistic text, lexical semantics.

Correspondence: viktoriiafiniv@ukr.net

Надійшла до редакції 8 квітня 2019 року.